

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 296/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Klaudia Azariová, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 537/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“),

ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 537/2015 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou namietaného konania vedeného okresným súdom v procesnom postavení žalovanej. Konanie sa začalo už v roku 1997 a pôvodne bolo vedené pod sp. zn. 29 C 34/1997. Žalobca – [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) sa podanou žalobou domáhal proti viacerým žalovaným určenia vlastníckeho práva k pozemkom pod [REDAKOVANÉ] v [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že okresný súd už dvakrát rozhodol vo veci samej tak, že návrh žalobcu zamietol, avšak Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) obe rozhodnutia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (naposledy uznesením z 29. novembra 2017). Nadväzne sťažovateľka konštatuje, že konanie, ktorého je účastníčkou, trvá už 21 rokov a dosiaľ nie je vo veci právoplatne rozhodnuté. Neprimeraná dĺžka súdneho konania je podľa jej názoru spôsobená aj tým, že okresný súd neustále zisťoval okruh účastníkov konania napriek tomu, že táto povinnosť leží na strane žalobcu. Riešenie procesných otázok spôsobilo, že namietané konanie je vedené neefektívne a je neprimerane zdĺhavé. V rámci časti sťažnosti pojednávajúcej o lehote na podanie sťažnosti sťažovateľka okrem iného uviedla, že túto lehotu možno počítat' aj od pojednávania uskutočneného 23. mája 2018, na ktorom okresný súd „*síce rozhodol, čím chcel aspoň čiastočne zmierniť prietahy v konaní, avšak pri viac ako 21 ročnom konaní to predstavuje chabú nápravu. Taktiež rozhodnutie nie je právoplatné a vzhľadom na doterajší stav, je predpoklad, že bude podané odvolanie ...*“.

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie vo výške 8 000 € a náhradu trov konania.

II.

4. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu je rozhodnúť o jeho prijatí na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podstatou sťažnosti a predmetom konania pred ústavným súdom je uplatnenie nároku sťažovateľky na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorým malo byť porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prerokovaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08), a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

12. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti zistil, že k sťažnosti nebol pripojený originál splnomocnenia na zastupovanie sťažovateľky advokátom v konaní pred ústavným súdom, ale iba jeho fotokópia. Preto považuje za potrebné upozorniť, že už len absencia originálu splnomocnenia na zastupovanie sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom môže sama osebe založiť dôvod na odmietnutie sťažnosti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (II. ÚS 231/2018). Napriek tomu sa ústavný súd neobmedzil na odmietnutie sťažnosti z tohto dôvodu, ale zaoberal sa sťažnosťou z hľadiska možného porušenia sťažovateľkou označených práv.

13. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

14. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je teda požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, III. ÚS 355/2012). Ústavný súd preto v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje ochrana len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo.

15. Nadväzne na uvedené ústavný súd poukazuje na to, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu práva nečinnosťou tohto orgánu nemôže dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

16. Je nepochybné, že namietané konanie vo veci sťažovateľky bolo v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu skončené, a to na základe vydania meritórneho rozhodnutia o zamietnutí návrhu žalobcu 23. mája 2018, čo znamená, že sťažovateľka sa so svojou sťažnosťou na ústavný súd obrátila v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k namietanému konaniu okresného súdu nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel.

17. Ústavný súd preto konštatuje, že okresný súd si z hľadiska požiadavky odstránenia stavu právnej neistoty svoju úlohu v rámci prvostupňového konania splnil vydaním meritórneho rozhodnutia. Keďže ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že proti rozhodnutiu okresného súdu podal žalobca 6. júla 2018 odvolanie, v ďalšej fáze konania bude úloha nastolenia stavu právoplatného rozhodnutia prenesená na nadriadený súd. Jeho povinnosťou je rozhodnúť o opravnom prostriedku žalobcu a tým aj o veci, ktorej je sťažovateľka účastníčkou, a to v súlade s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda bez zbytočných prietáhov, ako aj v súlade s § 390 Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého je odvolací súd povinný sám rozhodnúť vo veci, ak rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie (m. m. III. ÚS 727/2017 či III. ÚS 5/2018)

18. Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že namietané konanie trvá už od roku 1997, ústavný súd uvádza, že sťažovateľka sa mohla domáhať ochrany svojho práva na prejednanie jej veci v primeranej lehote už oveľa skôr. Sťažovateľka sa však až do podania ústavnej sťažnosti o svoju vec prakticky nezaujímalala, resp. z obsahu jej sťažnosti nevyplýva opak. Nepostupovala tak v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“ [t. j. „práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým)“], teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorá vyžaduje, aby aj strana sporu sledovala svoje subjektívne práva a robila také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu.

19. Už uvedené skutočnosti tak umožňujú ústavnému súdu v danom štádiu konania vysloviť záver, že okolnosti napadnutého konania v čase predbežného prerokovania sťažnosti sú také, že došlo k odstráneniu nežiaduceho stavu zapríčineného dovtedajšou činnosťou okresného súdu, a preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej sťažnosti.

21. Napokon ústavný súd nad rámec uvedeného poznamenáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok za predpokladu zotrvania na stanovisku, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2018